

Usmiljen je bil rajni kanonik do skrajne meje. Pri njegovem stanovanju so si reveži kar kljuko pri vratih podajali, vedno si videl pri njem kakega prosilca in nikomur ni nič odrekel. Še več. Poleg daru v denarjih priložil je revčku tudi kak krepek, jedrnat nauk, kakoršnega si slisal le iz njegovih ust. Poskrbel je torej za dušo in telo. Njegova dobrota šla je celo tako daleč, da je čisto tudi kak nevrednež dobil podporo. A rajni, ki sicer brčkone ni imel nič zolča, je postal jako resen in

celo hud, ako mu je kdo opomnil, da ta in ta ni vreden podpore. Tako nerad je slabo slisal o svojem bližnjem, kaj se-le, da bi sam govoril ali pisal kaj slabega o kom. Najbolj pri srcu pa so mu bili revni dijaki srednjih šol. Bil jim je pravi »studentovski oče«, bil je njih »financ-minister«, kakor se je v šali imenoval, ki je štel zadnja leta vsak mesec 200—300 gld. zanje v ljudski kuhinji. Premoženja ni sam imel, zato pa je sam prosil pri drugih, da je potem dajal ubogim dijakom. Pa kako lepo je je znal prositi! Le en primer. L. 1887 piše: »Ako bi »Danica« imela toliko naročnikov, kakor marsikateri judovski časnik, bi lahko vsi ljubljanski dijaki in učenci imeli zadostne »porcije« v ljudski kuhinji in se bi ministri s trdnjaki in rumenjaki ženketal po žepih! Lejte, koliko se stori za greh in za jude: zakaj bi se tudi nekaj več ne storilo za grah in za cmoke dijaške kuhinje?« Rad pa je imel rajni vse pridne dijake sploh. Marsikateri bi vedel povedati, kako mu je nesel pokazat koncem leta spričevalo, in če je bilo dobro, ga je kanonik krepko prijel z roko vrh glave in dejal: »No, si pa bil priden, le glej, da boš še znanprej, da boš ustregel Bogu in ljudem in bo kaj iz tebe.« Potem pa je segel na mizo in je pridnemu dijaku kaj stisnil v roko in rekel: »Ná, to pa za pot, pa tudi doma priden bodi in pojdi vsak dan k sv. maši« in še več lepih naukov mu je dal na pot. Nasproti pa je bil kaj resen, če je videl pri kom lenobo in zanemarjenost, takega je pa grajal ostro sicer pa z lepo. Zato so pa tudi dijaki ga imeli radi kot svojega očeta. To dokazuje venec, ki so mu ga položili na grob, to dokazujejo solze pri njegovem grobu. In še celo v svoji bolezní je skrbel zanje. Vedno je naročal svojim prijateljem: »Ne pozabite te ukaželjne in nadepolne mladine.« Še-le potem, ko so mu zatrdili, da bodo storili po njegovi volji, bil je miren. Dokaz njegovega usmiljenja je tudi to, da je vse razdal med reveže in dijak, sam pa živel ponižno in skromno ter zapustil le nekaj malega za svoj pogreb. Bil je sicer reven, kar se tiče pozemskega blaga, a bogat na dobrih delih, kar je pa največ vredno.

Poleg tega pa je ljubil resnico kot malokdo. Zato je pa bilo vse njegovo delovanje tako, da se je skladalo z resnico. Laži in neresnice ni mogel trpeti ne v verskem, ne v narodnem oziru. Povsodi je hotel biti na jasnem in zato je pa bil pravi katoliški duhovnik, vnet Slovenec zvest Avstrijan.

Njegov list »Danica« staval si je kot glavno nalogo pred vsem povdarjati versko življenje in njega pomen. Vsi letniki omenjenega lista so polni krepkih, jedrnatih člankov, v katerih brani vero, cerkev in nje svobodo in pravice nasproti domačim in tujim liberalcem. Zato je rekel po vsej pravici:

»Sem katoliške družbe člen
Te časti se zveseljujem.«

Oster je bil v svojih načelih in le za las ni odnehal prepričanja a hudo je podajal liberalce, a osebe ni nikdar sovražil, marveč za take reveže, ki so napovedali veri in cerkvi boj, za take je le molil.

Jeran pa je bil v drugi vrsti vnet slovenec. Že v svoji mladosti je rad zlagal domorodne pesmice in vedno je gorel za svojo domovino. Tako nam sam poje v neki pesmici:

»Prasaš? Čemu slovenske glase
Lira moja le doni,
In zakaj zvest na vse čase
Bom besedi materai? —
Ker slovenski, oče, mati
So me učili jezik znati!«

Pokojni gospod Jeran je govoril mnogo jezikov, a najrajši je govoril svoj mili materin slovenski jezik, za katerega se je trudil mnogo dni svojega življenja s sprotnim peresom. Stal je ob zibelki, ko se je naš slovenski narod prebudil in tedaj je on bil med prvimi, ki so dvignili slovensko zastavo.

Bil je pa tudi zvest Avstrijan, ki je ljubil svojo Avstrijo in vedno le želel njej najboljši blagor. Zelo ga je bolelo, da so si bili vedno avstrijski narodi med seboj v laseh in so drug drugega oškodovali, kjer so mogli. Zato je pa ljubil našega cesarja, kateremu je geslo: »Z združenimi močmi« in ki si prizadeva napraviti mir med narodi.

Tak je bil rajni kanonik monsignor Luka Jeran. Bil je prelep list na drevesu Slovenije, a potegnila je ledena, smrtna sapa in krepki starček padel je pod smrtno koso. Težko ga bomo pogrešali, a božja pota so nerazumljiva. Upamo pa, da, trdno smo prepričani, da je pokojni že prejel obilno plačilo za svojo usmiljenost in resnicoljubje, da je našel milost pri Bogu. Priljubljenost pri ljudeh je že užival, ko je bil živ, in zato mu je Bog gotovo tudi dal nebesko plačilo, kakor je usmiljenim in zvestim obljubil.

Slovenci, posnemajmo vsak v svojem stanu pokojnika in tako mu bomo postavili, najlepši, najtrpežnejši spominek.

Spominek postavimo mu tak,
Da sleharn skuša biti mu jednak.

Kaj je novega po svetu?

Precej dolgo je že, kar smo zadnjič spregovorili na tem mestu nekaj besedij o volitvi župana na *Dunaju*. Danes so se pa stvari že tako razvile in razmotala, da vemo pri čem smo. Doktor Lueger sam ne bo dunajski župan, a liberalci in zidje tudi ne bodo več gospodarili. Prišlo je pa takole. — Ko so novoizvoljeni protiliberalni mestni odborniki zopet volili župana, oddali so svoje glasove Luegerju in ta je izjavil, da sprejme volitev. Kar pokliče 27. m. m. preavetli cesar Luegerja k sebi. Tedaj pa so liberalci in judje ostrmeli, ker so vedeli, da se zdaj ne bo vse prav izteklo, zanje namreč. Zato so pa po svojih časnikih tako debelo lagali, da bi bil človek lahko prijel. Dejali so namreč, da bode cesar naredil Luegerju dolgo pridigo in ga zapodil. Toda varali so se. Kajti cesar je rekel vrlému možu: »Za zdaj Vas ne morem potrditi za župana. Toda ker jaz poznam

Vašo poštenost, močatost in udanost do mene, cesarja, in do domovine, zato pričakujem od Vas, da se za enkrat odpoveste županstvu, da pride občinska uprava zopet v pravi red. Na to odgovori dr. Lueger: »Vase veličanstvo! Zahvalim se za vašo naklonjenost in kot dober državljani in domoljub imam vašo voljo za povelje in zato se odpovem županstvu.« — Lueger je to še pisмено izjavil da se odpove županstvu in kmalu bodo nove volitve, pri katerih bo Lueger izvoljen za prvega podžupana, kak drug imeniten voditelj protiliberalne stranke pa za župana. Vprašanje nastane samo, kdo je zmagal: ali židje ali kristijani? Na vsak način so židje zdaj dobro tepeni in njih gospodarstvu je odklenkalo. To kaže njih revskanje in cviljenje po raznih listih. Da, neki židovski list predrznil se je celo vprašati, ali ima cesar kako pravico mešati se v občinske zadeve? Kaj tacega zamore res le židovska predrznost in nesramnost zapisati. Tudi židje na Ogrskem se hudo jeze, ker so se stvari tako zasukale. Mislili in računali so namreč tako-le: Lueger ne bo potrjen, nove volitve in novo nagajanje in morebiti se le posreči židom dobiti nazaj gospodstvo dunajskega mesta. Toda urezali so se. Lueger res ni potrjen, ali milost cesarjeva je našla dober pripomoček, da razvozlja te zavite in zamotane razmere, kajti protiliberalna krščanska stranka bo vladala zdaj na Dunaju ima še vedno proste roke, in župan dunajski ne bo več liberalce. Lueger za zdaj ni župan, ampak županov namestnik, ki pa ima vse gospodarstvo v rokah. Prav veseli moramo biti, da je v glavnem mestu cesarstva liberalizem strt in židovstvo podrt, da bo napočila lepša doba za Dunaj. Bog daj!

1. maj je socialnim demokratom zmešal glave po velikih mestih, kakor na Dunaju, Parizu in v Belgiji. Da, celo pri nas v Ljubljani so poskušali praznovati ta dan s kako posebno neumnostjo, pa se ni dalo. Na Dunaju tekla je celo kri, ker zapeljani delavci se niso hoteli umakniti policiji in so potem pritiskali vojaki ter ljudi rasgnali. Da, celo otroke so seboj vlačili po mestu in tako njih nedolžna srca napajali s strupenim sovraštvom do države, cerkve in premožnih stanov. V Belgiji pa je minister ukazal, da morajo učitelji in vsi drugi uraeniki ta dan biti o šoli in po pisarnah, ne pa se udeleževati puntarskih shodov in zborovanj. Kdorkoli bi prelomil ta ukaz, takoj izgubi službo. Ta je možka! Da bi tudi druge države tako storile, kmalu bi bilo konec liberalnemu puntarskemu duhu. Drugodi pa je bil konec precej mir ta dan. Sami ne vemo, kaj je tem ljudem šinilo v glavo, da imajo praznik ta dan. Čemu neki? Bog in cerkev nastavljata praznike ne pa taki ljudje.

Na **Ogrskem** so odprli razstavo. Praznovati hočejo s tem tisočletnico, kar so prisli mažarji na Ogrsko. Morate namreč vedeti, da je tam, kjer sedaj stanujejo Ogri, stanoval prej nek drug narod, ki se je pa poizgubil. Za tem so prišli Ogri, ki so bili takrat več ko pol divji. Bili so sosedi naših prednikov Slovencev. Od teh so prejeli mnogo besedij in imen za različne stvari. Katoliški misijonarji pa so jim prinesli luč prave vere. Od tedaj so se Mažari narasli v veliko kraljestvo. Toda

Mažarji so ob tisočletnici pozabili, komu se imajo za vse to zahvaliti, namreč katoliški cerkvi. Kajti, kakor veste, so jo Mažarji postavili pred duri, ko so ji vzeli mnogo pravic. Poleg tega pa so Mažarji od zadnjih časov sem jeli zatirati druge narodnosti kakor Slovence, Slovake in Rumune. Zato se pa razun liberalcev in židov nikdo ne zanima za razstavo. Nasprotno norčujejo se kar se morejo. Na Dunaju so tekom leta prijeli več Mažarov tatov in hudodelcev; neka zvita buča da sedaj ta-le svet: »Fotografirajte tiste mažarske tiče in tiste fotografije posljite v Budimpešto na razstavo, da bodo tam videli koliko takih tičkov ima Ogerska. — V razstavi je pred kratkim jelo goreti in komaj so ogenj podušili. Da bi se pa ne zvedelo, da je gorelo, so dejali, da so le poskušali neke nove brizgalnice!

Poročali smo enkrat, da je na **Nemškem** nek velik gospod napravil precej goljufij in je potem ušel na Grško, kjer so ga sveti večer lanskega leta prijeli. Ta mož, Hamerštajn po imenu, je bil te dni obsojen v veliko denarno kazen in pa še vrh tega pet let ne bo smel rabiti svojih državljskih pravic. To je hud udarec za moža, ki je pred stal visoko nad drugimi, a je zdaj globoko padel.

Na **Francoskem** imajo zopet nove ministre. Ti mislijo varčevati bolj ko prejšnji, in uravnavati armado in brodovje. Težko da se bodo dolgo držali, ker na Francoskem je vse spodkopano od raznih puntarjev. Bomo videli, če bodo sedanji ministri samo pri besedi ostali.

Bolgarski princ Ferdinand se hodi sedaj kazat po svetu. Iz Carigrada je šel v Petrograd na Rusko, kjer so ga prav lepo sprejeli in malo da ne na rokah nosili. Potem je šel v Pariz in Berolin, odkoder se poda na Dunaj. Radi bi pač vedeli, kaj hoče Ferdinand s tem, menda misli da je zato imeniten, ker je dal Borisa prekrstiti. Razni državni možje pa se mu klanjajo, da ga bodo tako zazibali v sladko spanje, potem mu pa bodo vzeli prestol in deželo, pa bo imel plačilo za svojo krošnjarijo z vero.

V **Italiji** je še vse pri starem, namreč to, da se Lahji pogajajo z Menelikom za vjetnika in za mir. Ne vemo pa, kako se bo to izteklo. Lahom na noben način ni poslano na rožicah, ker imajo premalo vojakov in denarja, da bi se vojskovali. — Rimski mestni očetje so se pa vrlo obnašali. Zahtevali in predlagali so, naj se napravi v cerkvi Ara Celi v Rimu slovesno mrtvaško opravilo za padle vojake v Afriki. Toda prostozidarji so se hudo ustavljali in hoteli, da se spomin padlih vojakov praznuje le po prostozidarskem načinu, to je s popivanjem, pojedanjem in zabavljanjem proti cerkvi in papežu. Toda večina mestnih očetov je sklenila, da se obhaja slovesna služba božja. Dan še ni določen a prostozidarji bodo prav gotovo nagajali.

Spanci so sprevideli da iz te moke, ki jo meljejo na Kubi ne bo kruha. Grozoviti general Wajler je še manj opravil ko njegov prednik, Španska vojna blagajnica pa je že jela kazati dno, zato bodo pa pripoznali Kubancem nekaj pravic, samo da ostanejo pod špansko

vlado. — Imeli so tam na Spanskem tudi volitve v poslansko zbornico, pri katerih so liberalci prav pošteno pogoreli.

Angleži v južni Afriki nimajo sreče. Kmalu bodo zgubili deželo, katero so si s silo prisvojili. Angleški namestnik si je namreč prav za svoj žep pridobil deželico, ki ni nič večja ko naša Avstrija, poleg tega pa še silno bogata na zlatu. Toda v žep tega moža bi šlo še nekaj dežele in zato se mu sline cede po zlata bogatem Transvalu. Podkuril je nezadovoljneže v Transvalu in ti so vzdignili punt proti domači vladi. Tako so ti od dveh strani v nevarnosti: doma imajo opraviti s puntarji, ob mejah pa nagajajo Angleži, ki pa ne bodo odnesli drugega razen krvavih glav.

V **Perziji**, to je dežela še daleč tam za sveto deželo, je 1. maja nek prenapetež ustrelil »šaha«, kakor tam imenujejo cesarja. Šah Nazradin se je ravno pripravljaj, da bi praznoval 50-letnico svojega vladanja, kar ga je na sprehodu nekdo ustrelil ravno v srce, da se je takoj mrtev zgrudil. Morilca so prijeli. Umrli šah je bil 1873. in 1878. l. na Dunaju, koder je stanoval pri našem cesarju in tudi druge Evrope je precej prepotoval ter je marsikaj uredil v svoji državi po evropskem, zlasti po avstrijskem zgledu.

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. Novo mašo bodo letos darovali sledeči gospodje bogoslovci iz ljubljanskega semenišča: Benedičič Jakob iz Škofje Loke, Erker Josip iz Srednje Vasi, Gliebe Josip iz Ravnega Dola, Gnidovec Janez iz Ajdovca, Godec Janez iz Bohinjske Bistrice, Koprivec P. iz Škofje Loke, Mihelčič Janez iz Semiča, Plešic Anton Pad. od Sv. Katarine, Preželj Luka iz Bohinjske Bistrice, Znidaršič Anton Pad. iz Dobropolja. — Iz tretjega leta gospodje: Baloh Janez iz Siske, Klemen Janez iz Brezovca pri Ljubljani, Oranič Francisek iz Križa pri Trzinu, Ramoveš Jakob iz Smlednika, Smukavec Janez iz Bohinjske Bistrice, Širaj Andrej iz Blok, Žavbi Janez iz Blagovice. — Za novo cerkev na Colu nad Vipavo je podaril presvetli cesar 300 gld. — Na Rožniku postavljajo dva nova stranska oltarja. — V Loškem Potoku je umrl ondotni nadučitelj gospod Janez Bautan po kratki bolezni. N. v m. p. — Pri dopolnilnih volitvah v mestni zastop ljubljanski so zmagali v vseh treh razredih liberalci »Narodove« stranke. Naša katoliško-narodna stranka se volitev ni udeležila. V tretjem razredu so neodvisni obrtniki, ki ne trobijo v »Narodov« rog, postavili v zadnjem trenutku lastne kandidate, kateri so dobili nad 100 glasov. — Gospodarstvo na ljubljanskem rotovžu kaže nam v temni luči dejstvo, da se je koj po volitvah moral županovej časti odpovedati gospod P. Grasselli, ki je skozi 14 let z neutrujeno zaspanostjo vodil mestno upravo. Po županovej časti hrepeni sedaj gospod Hribar, kateri hoče vrediti zmedene občinske razmere. Ali se bode možu to posrečilo? Po našem

mnenju — nikdar ne, ker je Hribar istega duha kot Grasselli ter je liberalno gospodarstvo povsod jednako. Može skrbé preveč za-se, premalo za občni blagor. To se je pokazalo najočitneje s tem, da so Grasselliju dali službo, ki mu bode nesla na leto 3000 gld. Včasih je bil pregovor, da ministri, kadar odstopijo, na mehko padejo, sedaj bode to veljalo tudi o liberalnih županih ljubljanskih. Kdaj bodo pač Ljubljancan je spregledali ter dobro ometli zaprašeni rotovž? — V Mokronogu je bil županom izvoljen gospod Janez Dolensek. — Dne 19. aprila je umrl v Št. Vidu na Koroškem pri usmiljenih bratih duhovnik v pokoju, č. g. Franc Rozman, rojen v Podgorju pri Kamniku. N. v m. p. — Gimnazijo v Kranju bode postavila kranjska stavbena družba za 88.000 gld. — Zadnji potres je bil v Ljubljani dne 20. aprila okoli 11. ure. — V Srednjem Globodolu, občina Mirna Peč, se ustanovi jednorazrednica. Začasno pa se bode na dvorazrednici v Mirni Peči za prvi razred osnovala vsoporednica. — Č. g. dr. Ivan Koren, do sedaj studijski prefekt v semenišču, je nastavljen kot kapelan v Dobu. — Č. gospod Albin Illovski, župnijski oskrbnik v Lozicah pri Vipavi, je imenovan župnikom za Javorje pri Litiji. — Iz Ribnice se poroča, da so kože popolnoma ponehale. Od 121 obolelih jih je sedem umrlo, med njimi trije, ki niso imeli nikdar stavljenih koz.

Koroško. Zavodov za ubožce je bilo leta 1895 na Koroškem 240. V teh se je razdelilo 7485 ubožcem vkup 124.031 gld. — V noči od 28. do 29. marca se je splazil neznan lopov v stanovanje vpokojenega č. g. župnika M. Jäger-a v Št. Andražu, hoteč mu pobrati denar. Gospod Jäger je ležal bolan v postelji, uzmovič je z lučjo preiskoval izbo. Ko mu je bolnik zugal, da ga ustrelji, se je lopov norčeval iz njega. Še le ko je začel na glas klicati pomoči, je odnesel pete. — Pri običajnem velikonočnem streljanju zgodilo se je na več krajih zbog malomarnosti nekaj nezgod. — Rahel potres so čutili na Velikonoč v Trbižu ob tri četrt na 11. uro zvečer. — Dekanom velikovske dekanije je imenovan prečast. gospod knezskoškofjski duhovni svetovalec in župnik v Velikovcu, And. Wieser. — Za ekspozita v Rajbl pride preč. gospod Matevž Germ, dosedaj provizor v Štebnu v Podjurski dolini. — Pri Sv. Trojici nad Št. Vidom je umrl dne 11. aprila vpokojeni duhovnik F. Neste. — Pri občinskih volitvah v Celovcu sta bila letos v tretjem in drugem razredu prvič izvoljena dva kandidata katoliško-nemške stranke. Celovski Slovenci so jima s svojimi glasovi pomagali k zmagi.

Štajersko. Iz Gradca se nam poroča, da je svetli cesar potrdil v štajerskem deželnem zboru sklenjeni zakon, s katerim se dovoljuje mestu Ptuj pobirati 20-odstotne doklade k državnemu užitninskemu davku na ono meso, ki se dovaža iz drugih občin v ptujsko mestno občino, in sicer do leta 1898. — V Solčavi na Spodnjem Štajerskem se bode ustanovila pošta, ki bode imela vsakdanjo zvezo s poštnim uradom v Lučah. — Justični minister je premestil nastopne notarje: Dr. Fir-

basa iz Brežic v Maribor, R. Bratkoviča iz Rogatca v Brežice in Fr. Strafello iz Trziča v Rogatec. — Iz Maribora, 19. aprila: Pretečeni petek popoldne se je pripilazil neki neznan človek v knezoškofijsko ordinarijato pisarno. Vstopivši stolni prošt Herg ga zapazi pod mizo, in ker se mu je zdel človek sumljiv, pošlje po policaje. Po večurnem trudu se je še le posrečilo redarjem polastiti se tihotapca in ga vtakniti v ječo. Danes zjutraj so ga našli obešenega v ječi. Zločinec, neki Skalec s Hrvaškega, je imel pri sebi nekaj denarja, srebrno uro, več praskih srečk in raznovrstno tatinsko orodje. — Ursulinskemu samostanu v Gradcu je presvetli cesar podaril 1000 gl. za zgradbo novega samostana. — Za vikarja v Ptujju je imenovan gospod Franc Šalamon, mestni kapelan v Ptujju. — Gospod Alojzij Šuta je zopet prevzel kapelanijo v Sevnici. — Prestavljeni so gospodje kapelani: Fr. Moravec iz Št. Petra pri Radgoni v Ptuj, Andrej Keček iz Rajhenburga v Št. Peter pri Radgoni, Jozef Kolarič iz Griž v Rajhenburg, Jakob Črnc iz Polzele v Pilštanj, Franc Cerjak od Sv. Benedikta v Slovenskih Goricah k Sv. Marku nižje Ptujja, Iv. Munda od Sv. Marka nižje Ptujja k Sv. Benediktu v Slovenskih Goricah, Ivan Kansky od Sv. Lovrenca nad Mariborom k Sv. Urbanu pri Ptujju, Jernej Stabuc od Svetega Urbana pri Ptujju k Sv. Lovrencu nad Mariborom, Franc Časl iz Šmarja v Teharje in Martin Medved iz Teharjev v Šmarje. — V mašnike bodo posvečeni iz IV. leta gospodje: Drogenik Anton, Fink Jakob, Gomilšek Franc, Gozak Franc, Kozel Franc, Kovačič Anton, Kranjc Martin, Lorbek Ivan, Miklič Anton, Oovirek Maksimilijan, Srabočan Anton, Sanda Ivan, Schreiner Fr. in Vodosek Jozef; iz III. letnika gospodje: Bohak Fr., Grobelšek Ivan, Hohnjec Jozef, Horvat Friderik, Jančič Ivan in Kruljec Franc. — Mil. knezoškof lavantinski bodo letos naslednje dni in v naslednjih župnijah delili zakrament svete birme: I. V dekaniji Rogatec: dne 11. maja v Kostivnici, 12. pri Sv. Petru v Medvodovem Selu, 13. pri Sv. Emi, 14. pri Sv. Križu na Slatini, 16. pri Sv. Roku ob Sotli, 17. v Rogatcu, 18. pri Sv. Florijanu na Boču, 19. v Zitalah in 20. v Stopercah. — II. V dekaniji Jarenina: dne 25. v Jarenini, 26. pri Sv. Jakobu v Slovenskih Goricah, 28. v Svičini, 31. v Št. Ilju v Slovenskih Goricah, 2. junija pri Sv. Juriju ob Pesnici in 3. pri Spodnji Sv. Kungoti. Razven tega bodo dne 1. junija posvetili župnijsko cerkev Sv. Ilja v Slovenskih Goricah. — III. V dekaniji Kozje: dne 7. junija v Podčetrtku, 8. v Olimju, 9. v Bučah, 10. v Polju, 11. pri Sv. Petru pri Sv. Gorami, dne 13. v Podaredi, 14. v Kozjem, 15. v Pilštanju, 16. na Prevorju, 17. pri Sv. Vidu na Planini, 18. na Planini in 19. v Dobjem. IV. V dekaniji Marenberg: dne 28. junija v Marenbergu, 29. na Muti, 30. v Pernicah, 1. julija v Soboti, 2. pri Sv. Jerneju, 3. na Remšniku, 4. v Brezju in 5. pri Sv. Ozbaltu. — Na binkočno nedeljo bodo pa mil. knezoškof, kakor vsako leto, birmali v stolni cerkvi v Mariboru.

Primorsko. Ze sedem let se boriti isterski občini Sv. Ivan in Sv. Martin za narodno solo. Deželni odbor

je nastavljal vse mogoče zapreke. Zadnje dni pa je upravno sodišče zavrnilo pritožbo isterskega deželnega odbora ter odredilo, da se novi hrvaški soli osnujejo. Tako je vendar pravica zmagala po dolgih osmih letih. Časopisi poročajo, da je zapovedal pravosodni minister vsemu pravosodnemu osebju na Primorskem, priučiti se slovensčini ali hrvaščini. Da bi povelje le ne ostalo na papirju! — Občinski zastop v Devinu je sklenil vložiti prošnjo na sodno ministerstvo za napravo okrajnega sodišča v Devinu. — Veleč. gospod R. Čigon je bil vmeščen na faro v Šmarjah. — Preč. P. Konstantin Škodnik, kapucinski vikar v Gorici, je odšel za gvardijana v Knitelfeld. — V Trstu je umrl veleč. gospod župnik Tom. Thaler, bivši župnik v Rojanu. — Pri porotnej obravnavi v Gorici je predsednik Sbiš odvetniku dr. Staniču naravnost prepovedal govoriti slovenski z besedami: »Prepovedujem vam govoriti slovenski.« Tedaj zagovornik ni smel zagovarjati Slovencev v njegovem jeziku. Slovenec je moral zagovarjati Slovence pred slovenskimi porotniki v laškem jeziku. Slovenec nima prava! — V Trstu je dne 15. aprila umrl naš rojak msgr. dr. Ivan Šust, kapitularni vikar in stolni prošt. Ranjkega zasluge za tržaško škofijo so neprecenljive. N. v m. p. — V Gorici je umrl kanonik msgr. Jožef Tuni. — Občina Rožbana (v Brdih) je imenovala častnim občanom dr. Gregorčiča, občina Medona pa Alfr. grofa Coronini-ja.

Misijoni.

Pregnanec.

II.

V sledečem pismu nam popisuje oče Gromadski, kako je po noči potoval iz mesta Kamisk v jako oddaljeno vas.

»Nekega dne me pokličejo k smrtni postelji pregnanega kmeta — zelo se je že mudilo. Ker je bila pot slaba in dolga, naročil sem, naj naprežejo tri konje, enega za drugim. Na prvem je jezdil hlapec, voznik se je vsedel na konja, na saneh je pa zraven mene še čepel mal deček, katerega sem naučil streči pri sveti maši. Mraz je bil grozen. Oster sibirski veter je divje tulil in bela snežna odeja je pokrivala planjavo, kakor daleč je videlo oko. Dolgo časa smo se že bojevali z vetrom, ki nam je tiščal sneg v obraz, in večkrat smo morali izstopiti in vleči sani iz globokih zametov. Nazadnje smo obšli popolnoma. Jaz vprašam voznika: »Kje pa ostanemo čez noč?« — »Bojim se, da moramo ostati, kjer smo,« je odgovoril. — »Toda tukaj bomo zmrznili,« opomnim jaz. — »Mogoče,« odgovori on, »mogoče se nas pa Bog vendar usmili, da dočakamo jutro.« — Nisem si mogel nič pomagati. Ura za uro je minevala. Večkrat sem ogovoril svoje ljudi, nazadnje sem pa zapazil, da so že na pol zmrznjeni in da mi več ne odgovarjajo. Opazil sem, da sem boljše oblečen kot oni. Zato jim rečem iti na sani, sam sem pa ostal

pri konjih. Čez dobre pol ure jih zopet vprašam, če so se zivi. S slabim glasom so odgovorili, da se. Toda sedaj začnem sam čutiti strašanski mraz in spoznam, da tako ne bo več dolgo slo. Določim se zaupajoč na Boga iti še dalje, dokler ne pridem do ljudi. Povedal sem to svojim ljudem in vprašal voznika, če mi vé pokazati, na kateri strani leži vas, kamor smo bili namenjeni. Voznik mi pokaže, toda pristavi, da je vas še 21 kilometrov oddaljena. Vendar se podam na pot, kajti jedino po tem potu je bilo mogoče nas rešiti. Kmalu otrpnejo moji udje, vedno bolj sem bil truden in zaspal. Branil sem se zaspancu, kar sem mogel, a vse zastonj. Zdelo se mi je, da vidim lepe palače in svetle lučice, padel sem v sneg in zgubil zavednost. Ko sem se zopet prebudil, ležal sem v gorki postelji, okoli mene pa so stali prijazni ljudje, katerim so lile solze po licih. Naš gospod Bog je imel usmiljenje s svojim revnim hlapcem. Ko sem se nekoliko okrepčal, povedali so mi, kako so me rešili.

Neki kmet iz vasi, v katero sem bil namenjen, se je odpravil na pot ravno, ko se je danilo. Ob potu zagleda nekaj črnega v snegu. Pogleda in vidi, da je utrujen popotnik, že skoraj popolnoma zmrznjen, kar v onih krajih ni nič nenavadnega. Hitro dene truplo na voz in se pelje v vas nazaj. Pred hišo, kamor so me klicali, stoji ravno gospodar. »Kaj imaš pa ti tukaj?« zavpije. — »Na planjavi sem našel reveža, skoraj popolnoma zmrznjenega,« odgovori ta. — Na to stopi gospodar blizu k vozu, da bi nesrečnega bolj natanko pogledal. »Za božjo voljo,« zavpije, »to je duhoven, katerega smo klicali.« Vzame me v svojo kočo in njegovi so se potrudili, da so me zopet oživili. Kakor hitro se zavedem, vprašam po svojih ljudeh. Vaščani so že poslali moše, kateri so jih našli v nezavesti in trde na onem mestu, kjer sem jih pustil. Jeden je bil že mrtev, drugi je umrl prihodnji dan. Samo deček, kateri mi je stregel pri sveti maši, je ostal živ, toda obe roki je imel zmrznjene in morali so mu jih odrezati.

Ni se prigodilo samo jedenkrat, da je oče Gro-madski kot dober pastir skoraj daroval svoje življenje. Neki večer so ga klicali k umirajoči ženi, katera je stanovala okoli 160 kilometrov daleč. Poročilo je prislo ravno takrat, ko je misijonar hotel opraviti mrtvaško opravilo za jednim svojih faranov. Prijatelji so ga prosili, popotovanje vsaj toliko časa odložiti, da jenja snežiti. Toda on ni hotel o tem nič slišati. »Umirajoči ne more čakati, pač pa mrtvi,« je bil njegov odgovor. Ukazal je rakev postaviti v cerkev, odložil pogreb na drugi dan in se takoj pripravil na nevarno pot.

»Vsak je mislil, da nisem pri pravi pameti,« tako piše sam, »toda jaz sem se priporočil božjemu varstvu in se podal na pot, ker je bilo treba rešiti neumrjočo dušo. Imeli smo tri dobre konje, toda sani so plesale po snegu, kakor čolna po viharjem morju in vsak trenotek smo zašli v snežene kope, ker nam je veter nosil sneg v obraz. Kar se obrne moj voznik in mi reče, da je zgrešil pot. Potem še pristavi jokajoč: »Doma imam ženo in otroke, toda nikdar več jih ne vidim.« Njegova

otožnost se je oprijemala tudi mene, toda spoznal sem, da se treba posiliti. »Koliko časa bi konji vztrajali v tem mrazu? Voznik mi odgovori: »Najboljši konji so, kar jih je v Omsku in ne poznajo trudnosti.« »Ali poznajo pot?« vprašam dalje. »Seveda,« je bil odgovor, »saj so tam kupljeni kamor gremo.« »Ali si že katerikrat hodil po tej poti?« vprašam dalje. »Že večkrat, toda še nikdar v takem snegu. Jaz bi v takem snegu psu ne dovolil izpod strehe,« mrmra on.

Vozniku dam nato svoj kozuh, sam pa se zavijem v volnat plašč in mu rečem: »Ali si se že kedaj zgubil na tej planjavi?« »Nikdar se ne,« mi odgovori. »Večkrat se je prigodilo, da sem pri močnem vetru kar na sani vlegel, in konji so me zdravega domu pripeljali, toda danes je veter prehud, saj divja kakor bi bil sam hudobec.«

»Zaupaj na božjo previdnost! obžaluj svoje grehe in ponavljaj molitev, katero bom jaz naprej molil.« On stori to in vpraša potem: »Kaj hočemo sedaj početi? Ako ostanemo tukaj, moramo gotovo umreti.« »Peljiva se naprej v Božjem imenu in zaupajva na Boga!« rečem jaz. Sedaj potene z bičem konje v tek, in hitro smo dirjali naprej. Sedaj zaslišim glas zvona in jaz sem bil prepričan, da mera biti v bližini vasi. Toda moj voznik je vse drugače mislil: »Slabo znamenje, zvoni nama k pogrebu. Oh! umreti bom moral daleč od onih, katere ljubim. Sneg me bo pokrival kot mrtvaški prt in veter zatuli svojo pesem o mojem pogrebu.« Pri teh besedah sem se tudi jaz le težko zdrževal solza. Konji so naenkrat brez vidnega vzroka obstali in se niso več premaknili kot bi bili okamneli. Voznik jih je tepel, toda zastonj; spenjali so se in niso hoteli naprej. Zopet udari po njih, konji skušajo skočiti v stran, toda bilo je prepozno, vsi se prevrnemo čer strm breg. Voznik zavpije »Zgubljeni smo!« (Dalje).

Listek.

Ljubo doma.

(Slika iz domačega življenja. Spisal Jeronim Anonim.)

(Konec.)

II.

Ves dan so padali od neba beli snežni kosmiči. Rahla odeja je pokrila zemljo, pobelila strehe ličnih kmetjskih hiš in obtežila goste drevje ob naši vasi.

Potihnilo je živahno kričanje razposajene otročadi, katera je ves dan oživljala vas s svojimi igrami na cesti. Mrak je padel na zemljo, in tema je zavila hrib in dol v svoj črni ovoj. V osamljeni podružnici je odzvonil cerkvenik »Ave Marijo«. . . Vse je potihnilo v zimski prirodi.

Gospodinje so skuhale večerjo, in s slastjo so povzili po hišah borno jedilo. S slovesnim zategnjenim glasom je odmolil gospodar rožni venec, in družina se je spravila polagoma k počitku. Skoro v nobeni hiši ni več videti luči. . .

Za dober streljaj od vasi se vije mal potok po dolini. Gosto vrbove in jelševе grme, kateri obdajajo potok, nagnil je sneg, da so se združili med seboj ter tako zakrili ozko strugo. Komaj je še čuti žuborenje čiste vode.

Na lesenem mostu, ki drži čez potok, se zaslišijo koraki. Iz teme se prikaže moška oseba. Nestalnim korakom se bliža vasi, ozirajoč se zdaj na desno zdaj na levo v temo. Prišedši do vaskih vrtov postoji nekoliko, a takoj krene s poti na stezo, katera vodi za vrtovi na drugi konec vasi.

Nekaj časa stopa med gostim drevjem naprej, potem postoji. Pogladi se z roko po čelu ter vzdihne.

Ide zopet nekoliko korakov dalje, pa zopet postoji. Vidi se mu, da je utrujen, kajti komaj se prestopa po debelem snegu.

Sedaj dospe na nizek holm, kateri se za nekaj metrov vzdiguje nad selom. Tu se ustavi in zre na tiho vasico, katero ovija mrzla noč s svojim temnim plaščem. Kako vse mirno!

Nepremično gleda potnik na vas, kakor izklesan stoji na obronku holma.

Hkrati se začuje zamolkel samogovor. Tihi pretrgani stavki prihajajo nočnemu potniku iz ust.

Zopet te gledam . . . oh zopet. — Kak mir — blažen mir, kraljuje tukaj. — Prav nič ni čuti onih valov — onega šumenja, katero mi je povsod glodalo srce . . . Kaka blaženost, kaka miloba mi objemlje dušo. Da, zopet te gledam, materina hiša, rodni dom zopet . . . zopet!

Potnik potegne z roko po očeh.

•Kako mi je milo to gосто drevje, to brdje in ti doli, kako si mi lepa visoka, temničasta gora, a najdražja si mi ti, rojstna hiša sredi vasi! Ti in tvoja okolica sta mi, kakor bi mi bile izrastle v duši. — Oh, domači kraj, sprejmi me z ono ljubeznijo, s katero sprejema mati svoje dete . . . Mati? Oh mati, . . . mati . . . ste li še med živimi . . . ali vas ni ni moja trmoglavost spravila pod zeleno rušo? Oh ta misel, kako to peče! . . . — več se ne razume tiho šepetanje.

S povešeno glavo stoji nekaj časa nočni potnik na holmu, a zdajci se spusti proti vasi.

Kdo je ta človek? Pojdimo za njim, morebiti ga spoznamo!

Hitro je prestopil stransko vasko pot in izginil med skednji. Glej, pred hišo, stoječo sredi vasi, se je ustavil. Jedno okno stranske izbice je še razsvetljeno. Potnik se prime za čespljevo drevo in pogleda v hišo.

Na mizi brli mala svetilka in razširja motno luč po sobi. V kotu za pečjo pa kleči stara žena. Kakor je videti — moli.

Nečuvено iznenadi ta pogled nočnega potnika. Z zamolklim klicom: »Mati!« odskoči od okna ter se prime za drevo. Kakor okamenel obaloni na čespljevem deblu.

Luč, prihajajoča od okna, mu obsveti obraz.

Bledo, upalo lice, nagubana koža in globoko vdrite oči kažejo sicer na starost, a krepka, nevklonjena postava, žive oči in mladeniška, dasi zmršena brada nam

predstavlja mladeniča, na katerem so zapustili dušni in telesni boji globoke brazde.

Dvomim, če bi spoznal kedo izmed vaščanov v tej osebi Pepelovega Martina, o katerem že dve leti ni bilo ne duha ne sluha.

Da, Popelov Martin, isti Martin, katerega smo videli pred dvema letoma zapuščati dom s sklepom, da se ne vrne nikoli več domov, prav isti Martin se je zopet prikazal v domači vasi.

Srce mu ni več dalo ostajati dalje v tujini. Dušne in telesne sile so ga gnale domov, v ljubo, milo domačo vasico. Vse ga je sililo nazaj k materi in sestri radi katerih mu je vest glodala dan na dan otožno dušo.

Bil je na Koroskem. Znanci očetovi so ga redili, od kmeta do kmeta je pohajal, popravljal za samo hrano gospodarsko orodje, kakoršno je včasih novo prodajal. Vitre si je delal sam v gozdu in prav tako si je sam obrezoval tudi obode.

Iz početka je živel prijetno, malo je delal ter polegal po sencah. Toda prišla je zima in z njo razne težave, katerih ni poznal po letu. Obleka se mu je začela trgati, zlasti čevlji so kmalu pokazali luknje. Ne da se popisati, koliko mraza in težav je preстал, ko je hodil od kmeta do kmeta, kateri so na Koroskem včasih uro hoda oddaljeni drug od drugega. Saj pri enem kmetu se ni smel muditi predolgo, tujega človeka se ljudje hitro naveličajo.

Toda tudi zima z vsemi svojimi težavami ni uklonila njegovega upornega duha, tolažil se je z letom.

Res je mineval polagoma mraz in izginjal sneg, zopet se je približalo poletje. In čudno, kar ni storila zima, učinilo je ono poletje, s katerim se je Martin tolažil.

Začela se mu je namreč buditi v srcu od dné do dné močnejša želja po domu. Iz početka je vselej naglo zavrnil ta tihi srčni odmev, a ko je postajal ta čut vedno krepkejši, bilo mu je težko ustavljati se mu. Vsako kmetško delo katero je videl po tujih krajih, mu je budilo spomine na dom, katerega je zapustil iz kljubljivosti.

Začel je večkrat misliti na domačo vas, na mater in sestro in popraševal se je, kaj hudega mu je prizadelo domačo vas, kaj mati kaj sestra. Vedno jasnejše se mu je vrivalo spoznanje, da je le dobrote prejemal od onih, katere hoče sovražiti, dasiravno jih ne more.

Po letu je še ostal v tujini, ko se je pa zopet približevala zima, plašiti ga je začel zimski mraz, domotožje je bilo vedno silnejše: sklenil je iti domov ter poravnati vse, kar je lahkomišelnó zakrivil.

Ves zavzet, poln najblazjih čustev je slonel sedaj ob drevesnem deblu pri domači hiši. Videl je ono milo, nepozabno lice materino, videl je domačo hišo in vse, po čemur mu je koprnelo srce.

Še dva trije koraki, in prestopil je prag. Sam ni znal, kam bi se obrnil v domači hiši. Naprej, skozi hišna vrata v malo izbo ga je gnalo srce. Nekaj trenutkov in vrata v mali izbi so se odprla. Mati zatopljená v molitev se je ozrla proti vratom — — blažen vsklik veselja se

jej je iztrgal iz prsi . . . V objemu sta se združila sin in mati . . .

Zdajci izpusti mati sina iz rok. Gleda ga od nog do glave, kakor bi se hotela prepričati, se li ne vara, ko pa vidi da se njeno materino oko ni motilo, zasije jej obraz v blatenem nasmehu, in ob enem se jej porosi oko . . .

»Hvala Bogu«, reče najprej mati.

»Da, mati, hvala Bogu«, ponovi sin.

»Oh, dovolite mati, da se zopet nagledam doma! Jaz nespametnik, nepokorni otrok, ki sem hotel pozabiti vse to!«

»Vse je dobro, Martin, vse, da si se le še vrnil!« šepetala srečna mati.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarske zadruge.

1. Kaj so gospodarske zadruge?

Gospodarske zadruge so neka vrsta društev. Imamo razna društva, n. pr. politično društvo, bralno društvo, tiskovno društvo, podporno društvo itd. Vsakdo izmed nas je že videl ali slišal o enem ali drugem teh društev, zato je vsakemu znano, kaj je društvo. Vsaka zadruga je torej tudi društvo, vendar ima zadruga nekaj posebnega na sebi, zato se navadno loči od drugih društev. Zadruge se snujejo na podlagi postave iz dne 9. aprila 1878 in imajo posebne pravice. K zadrugam štejemo: hranilnice in posojilnice, konsumna društva, vinarske, sadjarske, mlekarne itd. zadruge, ako so osnovane na podlagi preje omenjene postave z leta 1873.

Ako se torej združi več gospodarjev med seboj v ta namen, da bi se podpirali pri gospodarstvu vzajemno in združenimi močmi delali, nastane gospodarska zadruga.

2. Katere so glavne lastnosti zadruga?

Glavni znak zadruga je to, da vsak član prinese v zadrugo poleg delavne moči nekoliko premoženja, s katerim zadruga deluje in gospodari. Vzemimo za vzgled konsumno društvo. To ima namen skupno kupovati potrebnih reči, po ceni in pristno blago. Za kupovanje pa je treba denarja, zato vloži vsak udeležnik vsotico denarja n. pr. 10 gld. ali 15 gld. in s tem se začne kupčija.

Ako ima zadruga mnogo udeležnikov in udje imajo visoke deleže, potem dobi taka zadruga velik kredit ali zaupanje in lahko napravi velike kupčije. Vsaka zadruga lahko sama določi, kako visoke deleže bodo vložili udje; seveda mora se ozirati na namen, da so pomočki v soglasju z namenom. Vendar tudi postava nekaj določuje, ker loči zadruga na dve: a) zadruga z neomejenim jamstvom ali poroštvom in b) zadruga z omejenim poroštvom.

Kakošen je ta razloček?

Razloček je ta-le. Udje zadruga z neomejenim poroštvom dobri stojijo z celim svojim sedajnim premoženjem za dolžnosti zadruga. To se pravi, da morajo

v slučaju, ko bi se zadruga nehala ali razdrla, in bi bilo treba vse potirjati, ki so zadrugi, dolžni pa tudi vse poplačati, komur je zadruga dolžna, in bi se končno pokazalo, da ima zadruga več dolga kakor premoženja, da morajo v tem slučaju vsi udje zadruga vsak od svojega premoženja toliko dati, da se vsi dolгови pokrijejo. Na primer:

Zadruga ima premoženja . . . 10.000 kron
in dolga pa 12.000 kron

je očitno, da se 2.000 kron ne more poplačati iz premoženja te zadruga, ampak udje te zadruga jih morajo doplačati in sicer vsak ud enako; torej ako bi bilo na primer 500 udeležnikov v zadrugi, se teh 2.000 kron razdeli med 500 in pride na enega 4 krone doplačati, da je vse poravnano.

To se imenuje zadruga z neomejenim jamstvom.

Zadruga z omejenim poroštvom je pa tista, ker vsak ud dober stoji samo za tisto, kar znaša njegov delež in pa še za toliko. Ako ima n. pr. konsumno društvo deleže po 10 gld., mora vsak ud dober stati za 20 gld. in za nič več, to se pravi, ko bi zadruga ob vse prišla in bi udje morali sami plačevati vse dolge, ne morejo od nobenega več terjati kot 20 gld.

Vsaka zadruga mora imeti svoje lastno ime, vzeto od reči, s katero se peča in s pristavkom omejenega ali neomejenega porošstva n. pr. »Vzajemno podporno društvo, registrovana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani.« To se imenuje tvrdka ali firma in pride zapisana v zapisnik c. kr. deželnega ali okrožnega kot kupčijskega sodišča.

Vsaka zadruga mora imeti pisana oziroma tiškana pravila, to je tista pogodba, katero sklenejo udje med seboj in po kateri zadruga deluje.

Vsak ud, kadar pristopi, mora podpisati pismeno pristopnico.

3. Kaj mora biti v tej združni pogodbi?

Ta pogodba ali pravila morajo imeti 13 glavnih točk ali paragrafov in sicer:

1. tvrdka in sedež zadruga,
2. predmet podjetja, ali s čim se zadruga peča,
3. čas, za kateri je ustanovljena zadruga, ako ni za nedoločen čas,
4. vsota denarja posameznih deležev združnih udeležnikov in način, kako jih bodo vplačevali,
5. načela in določbe, po katerih se sestavlja letna bilanca, (bilanca je zapisnik imetja [aktiva] in dolgov [pasiva]) se določuje letni dobiček ali zguba na posamične udeležnike in kako se vrši pregled pravilnosti teh računov,
6. volitev načelnika zadruga in sestava njegova, oblika legitimacije nasproti gosposkam,
7. določba, kako se sklicujejo udje na zbor in na delstva k sejam,
8. določbe o glasovanju,
9. določbe o naznamilih in objavah združnih sklepov,
10. ali je zadruga z omejenim ali neomejenim poroštvom,
11. kdaj in kako se zadruga neha in kdo preskrbi likvidacijo ali končni račun,

12. imena prvega načelstva ali tistih oseb, ki morajo preskrbeti vpis zadruga v kupčijski register pristojnega c. kr. sodišča.

Ko je zadruga vpisana v združni register pri c. kr. pristojnem sodišču, sme začeti svoje delovanje, mora pa se načelnstvo ozirati na združna pravila in na druge veljavne postavbe. Zato je dobro, če ima zadruga v svoji pisarni tako zbirko postavb, da pogleda, kadar je treba vedeti, kaj terjajo postavbe. Te-le zbirke postavb bi prav prišle v vsaki zadrugi:

1. splošni državljanski zakonik, 2. postava o združbah, 3. splošni kupčijski zakonik, 4. postava o pristojbinah in 5. avstrijske davčne postavbe.

Po teh pojasnilih si zamore vsakdo sestaviti tako pogodbo za zadrugo, vendar je najkrajše vzeti pravila že potrjene zadruga in jih toliko preurediti, kakor je za ta li oni kraj primerno. Sicer pa je »Domoljub« pripravljen postreči vsakemu, kdor želi pomoči v tej reči.

Razne novice.

(Monsignor Jeranova dijaška miza.) Ako bi bilo monsign. Jerana sploh še kaj vezalo na ta svet, bila bi njegova skrb, kaj bo z »mojimi revnimi študenti«. O tem je v boleznih pogosto govoril. Preselil se je v večnost prepričan in potolažen od prijateljev, da se bo kolikor mogoče skrbelo tudi v bodoče za podporo dijakov. Podpisanemu je pokojni kanonik izročil blagajno dijaške mize, katere redni stroški na mesec znašajo okolu 300 gld. Za mesec april se stroški še pokrijejo iz blagajne. Za prihodnji mesec iskati nam je novih virov za podporo, ker sredi leta ne moremo nobenemu dijaku odreči podpore. Da se Jeranova dijaška miza nekako pravilno vredí, je podpisani tega mnenja, da se osnuje v ta namen poseben odbor, ki bo vrejeval Jeranovo dijaško mizo. V tem smislu je podpisani že govoril z nekaterimi gg. profesorji voronauka na srednjih šolah, ki so vsi tudi prav tistega mnenja. Začasno torej prav lepo prosim, naj se še tudi nadalje pošiljajo darovi za dijaško mizo »Danici« in »Slovincu« ali pa na moj naslov. Priporočam vsem prijateljem in častilecem pokojnega kanonika Jerana, naj vzlasti s podpiranjem šolske mladine nadaljujejo njegovo bogo- in rodoljubno delovanje. — Tudi »Domoljubove« bralce prosim za podporo, ako kedo more kaj utrpeti in poslati za uboge študente.

V Ljubljani, dné 27. aprila 1896.

A. Kalan, vikar.

(Iz Ribnice.) 29. t. m. je zatisnil naš dekan velečastiti gosp. Martin Povše svoje oči v smrtnem spanju. Leto dnij bo kmalu, kar je bolehal. Iskal je letošnjo zimo zdravja v Gorici in res mu je blagodejno goriško ozračje nekoliko ustavilo napredujočo bolezen, toda ozdravilo je ni. Rodil se je rajni dné 11. novembra 1833 v Šentjurju pod Kumom. Za mašnika je bil posvečen dné 26. julija 1859. Služboval je kot kaplan v Polhovem Gradcu; potem kot župni upravitelj in župnik

v Rakitini, v Šenčurju pri Kranju in od novembra meseca 1891 kot dekan v Ribnici. Povsod si je ostavil hvaležen spomin. Denarja ni zapustil. Ni čuda, saj je bil celo svoje življenje usmiljenega srca in dobrih rok. Z dna srca mu kličemo: Počivaj v miru!

(Iz Vel. Lašič.) Naša veličastna cerkev je dobila pred kratkim mogočen zvon, ki tehta blizu 49 stotov ter velja s pripravami v zvoniku vred gotovo nad 4300 gld. Res trud in stroški niso bili majhni — toda vstrajnost g. župnika L. Gerjola in darežljivost ljudstva, ki je radovoljno prispevalo prostovoljne doneske, — odlikoval se je zlasti blag. gosp. D. Šufraj, tukajšnji c. kr. sodnijski svetnik, ki je daroval v ta namen 150 gld., — sta premagali vse težave — in dne 14. aprila je zvon prvič močno zadonel po dolini v veselje faranom. — Toda že isti dan popoldne je napolnil glas istega zvona ljudi s strahom, ker je naznanjal ogenj, ki je nastal v Lašičah. Hvala Bogu, da je ugoden veter odganjal ogenj od sosednjih poslopij — sicer bi se bila zgodila lahko velika škoda. Zažgal je nek otrok. — Čuje se izza grma, da se ustanavlja pri nas nova posojilnica — po katerem načinu, še ni gotovo. Sicer so glavni snovatelji več ali manj naši nasprotniki, toda če ustanove snovatelji posojilnico Raiffeisnovo, kakor se govori, hvala jim, ker bodo s tem pokazali, da vedo ceniti zasluge naše strank, ki je prva začela ustanavljati te vrste posojilnice na Slovenskem.

(Iz Planine) v dekaniji cirkniški se nam naznanja, da bodo imeli od 7. do 14. maja t. l. ponovljenje sv. misijona pod vodstvom čč. oo. lazaristov Hajdriha, Nezmaha in Krivca. Prvi misijon je bil meseca aprila l. 1869 v kljub silnim zaprekam. Udeležba je bila velikanska. — Ponovljenje se je vršilo meseca novembra l. 1887., ki se ni tako dobro obneslo. Bila je povodenj in ljudje niso mogli redno prihajati k misijonskim opravilom. Bog daj več uspeha in obilnejšega sadu letos! Prvo glavno delo na njivah: saditev krompirja in turščice bo dokončano in ljudje bodo brez ovire lahko cerkev obiskovali.

(1. majnik — praznik socijalnih demokratov) je bil letos na Dunaju prvokrat krvav. Nad 50.000 delavcev se je zbralo pred državno zbornico, kjer so kakor navadno pri shodih s strašnim vpitjem zahtevali splošno volilno pravico in osemurno delo na dan. Od tod so se podali v jedno uro dolgi nepretrgani vrsti v »prater«, kjer so s pivom in vinom hoteli obhajati svoj dan. Toda iz malega prepira z navzočimi policisti je kmalo nastal velik boj, v katerem je bilo bolj ali manj nevarno ranjenih 16 policistov in 11 delavcev, razbitih veliko okenj, pokončane mnoge oprave po gostilnah ter raztrgane veliko obleke. — Policija ni mogla pomiriti razdražene množice, — vojaki, konjiki in pešci so ji morali priti na pomoč. Tudi tem se ni bolje godilo nego policajem. Sprejeli so jih z kamenjem in blatom ter s krikom: »Proč z vojaki, pobijte jih!« Zanimivo je, da niso poklicali domačih vojakov, temveč Bosnjake, katerih je nekaj batajlonov nastavljenih na Dunaju. — Res čudno, da so ravno Bošnjaki prvokrat natakili svoje bajonete na puške, da pomire razdivjane

socijalne demokrate. Boj in razgrajanje sta trajala od 4. do 10. ure zvečer. Židovski socijalno-demokratski vodji so sicer mirili, kar je bilo mogoče, toda nihče jih ni poslušal. Veter so sejali in sedaj vihar žanjejo. Nam se le smilijo zapeljani delavci, katerim so vzeli vero, ter jih pripravili v obup. — Po drugih mestih našega cesarstva je bil 1. majnik miren, le v Budapešti je prišlo do neznatne rabuke. — Peščica ljubljanskih socijalnih demokratov je pri »Perlesu« obhajala prvi majnik. V govorih so žalostno povdarjali, da na Kranjskem do sedaj še ni tal za njihove prekučije. — Dal Bog, da tudi v prihodnje tako ostane. Naj se naše ljudstvo trdno drži sv. vere, naj z upom na sv. križ tirja svojih pravic! Bog ga ne bode zapustil.

(Učite se prav dihati.) Na stotisoč je ljudi, katerim bi smeli po pravici klicati: Učite se prav dihati, ker so popolno pozabili na dihanje, ker večinoma sedé opravljajo svoja dela. Velika napaka je dihati skozi usta, odtod boleznj v ustih in v vratu. Treba je redno dihati skozi nos, kajti to je naraven organ za dihanje, po katerem se pljuča varujejo prašnega in premrzlega zraka. Nadaljna napaka je pri dihanju, da ljudje premalo globoko dihaajo ter se pri tem nič ne urijo muskuli v pljučah. Odtod prihaja mnogo pljučnih boleznij.

(Iz hmeljarstva.) V Savinjski dolini se je zadnja leta po hmeljiščih prikazal keber-škodljivec, ki ga učejaki imenujejo »Plinthus porcatus«. Da se kužljivec ne raztrosi podrugod, zavoljo tega je c. kr. namestništvo v Gradcu prepovedalo izvažanje hmeljskih sadežev iz sledečih občin: Okolica Celje, Škofljaves, Vojnik, Vrankolje, Višnjavas, Novacerkev, Dobrna, Pirešica, Petrovče, Žalec, Sv. Peter, Sv. Pavel; potem: Grajskavas, Vranska, Braslovče, Sv. Jurij pri Taboru, Gomilskavas, Poljzela, Sv. Hjeronom, Reka; Mozirje; trg in okolica Konjice; Sv. Martin ob Paki.

(Za štajarske kovače.) Na deželni kovaški šoli v Gradcu je razpisano deset štipendij po 50 glđ. Prosilci morajo biti štajerci, vsaj 18 let stari, imeti spričevalo o dovršeni ljudski šoli, in pa da je prosilec že vsaj dve leti delal v kovačnici. Prošnje sprejema do dne 20. maja letos deželni odbor v Gradcu.

(Na vojaškem naboru.) Polkovnik: »Ti si krepak in lep dečko, tebe pri vojakihi še sreča čaka. Ali hočeš biti konjik, ali topničar ali pešec? — No, v i n e c: Gospod polkovnik! »ako si sam izbrati moram, vas prosim, da me takoj uvrstite med — urlavbarje.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. maja 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 25. aprila:	14.	54.	64.	8.	76.
Gradec, 25. aprila:	58.	12.	34.	53.	82.
Lince, 2. maja:	44.	5.	60.	30.	14.
Trst, 2. maja:	65.	6.	47.	7.	64.

Tržne cene v Ljubljani.

2. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st. . .	7 90	Špeh, povojen, kgr.	— 70
Rež, . . .	7 90	Surovo maslo, .	— 80
Ječmen, . . .	6 —	Jajce, jedno . . .	— 2 ₅
Oves, . . .	7 —	Mleko, liter . . .	— 10
Ajda, . . .	7 40	Goveje meso kgr.	— 64
Proso, . . .	7 —	Telečje . . .	— 64
Koruza, . . .	5 40	Svinjsko . . .	— 68
Krompir, . . .	2 90	Kostrunovo . . .	— 40
Leča hktl. . .	11 —	Pšaneč . . .	— 50
Grah, . . .	10 —	Golob . . .	— 16
Pišol, . . .	12 —	Seno, 100 kgr. . .	2 50
Maslo kgr. . .	— 90	Slama, . . .	2 50
Mast, . . .	— 68	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 —
Špeh, svež . . .	— 64	» mehka . . .	4 50

Razglas.

V imenu stavbenega odbora razpisuje podpisani

minuendo - dražbo o zgradbi gospodarskega poslopja pri župnišču v Zgornji Besnici.

Dražba se bode vršila dne 15. maja t. l. ob 10. uri v župnišču v Zgornji Besnici. — Načrti in proračun so v župnišču na razpolago in v pregled. — Prevzame se lahko ali vse delo skupno ali posamezno, kakor: zidarsko, tesarsko itd. Ves proračun znaša 4058 glđ. 29 kr. — Podvzetnik pri oddaji dela položi 10% kaveije do dué kolavdacije.

V Zgornji Besnici, dne 25. aprila 1896.

Fran Pokorn, načelnik.

Stanarinske knjizice

za stranke
z uradno potrjenimi
določbami bišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
nad po 15 kr., 10
komadov vkup i glđ. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Schicht-ovo milo

avstro-egerski
patent 282 4

oblasteno zasigurno
varstvena znamka

je najboljša za perilo in poljubno domačo porabo; zjednjuje najlepši čistilni uspeh z največjo milobno gledé ohranjenja blaga; provzroči najčistejšo beloto, ne daje perilu neprijetnega duha; je osobito priporočljivo za pranje volnine. Tudi je izvrstno sušilno sredstvo pri umivanju in kopanju za odrasle in otroke.

Poskušnje ne bode nikdo obžaloval.

Dobiva se skoro v vsah prodajalnicah za drobno.

Kathreiner
KNEIPP-OVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponujenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

2 18-5

Učenca

kateri bi imel veselje priučiti se umetniškega mizarstva, izrezavanja in risanja — sprejmemu takoj. Isti mora biti poštenih staršev sin, lepega zadržanja in izpolniti 13—15 leto starosti.

A. KOŠIR

35 3-2 umetni mizar
Mautbrücke, pošta Rothenturn
Ober-Kärnten.

Na prodaj je

hiša

z dvema sobama, kletjo, hlevom, delavnico, tremi njivami, gozdom, in dvema vinogradoma.

Več pové Jan. Prijelik v Žužemberku. 49 2-1

Išče

pridnega učenca

za čevljarstvo rokodelstvo in ga takoj sprejme

52 1 **Franc Košak**.

čevljarški mojster v Domtalah.

Žagar

se sprejme v službo. Zglasiti se je, tudi pismeno, pri graščini Zaloški, p. Moravce.

Po tovarniški ceni.

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

naznanja, da bode moral v kratkem svojo prodajalnico izprazniti, ker bode treba radi potresa popravljati. V sled tega mora svojo zalogo kolikor možno zmanjšati. Prodajal bode torej

še do 31. maja 1896

svoje raznovrstno blago po tovarniški ceni. — Dobil je za polletje vsake baže novega blaga; posebno lepo blago za gvante, židane rute, štof, cajg za hlače itd., sve-tuje torej vsakomur, komur je ležeče

da po ceni kupi

naj nikar ne zamudi to dobro in ugodno priložnost.

Po tovarniški ceni.

— Cenikl franko. —

— Vzorci zastoj. —

Kmetovalcem kateri se hočejo poslužiti o maršidom, kar koristi njihovega uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjžico

Kmetom v pomoč.

Narodne-gospodarska razprava
Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po polti 25 kr. Dobiva se v "Katoški Tiskarni" v Ljubljani.

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena, po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena 42 6—2

XVIII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in sicer: 1 glavni dobitok s 60.000 gld. z dvema predobitkoma in dvema podobitkoma a 500 gld., 1 glavni dobitok s 30.000 gld., z 1 predobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 gld. — Žrebanje se bo vršilo neprekinjeno dne 25. junija 1896. — Srečka stane 2 gld. avstr. valj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj, I., Riemergasse 7, II. Stock, im. Jakoberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Na Dunaju, v marcu 1896.

37 6—2

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.

3 zlate 15 srebrnih kolajn. 12 častnih in priznanih diplom.	250 8	Varstvena znamka.
Franc Iv. Kwizda.		
Kwizdov		
korneuburski živinoredilni prašek,		
dijetno sredstvo za kente in evčad.		
Z najugodnejšim uspehom rabi se že nad 40 let v vseh večjih hlevih proti pomanj- kanju slasti, slabemu prebavljenju, v zbolj- šanje ukusnejšega in izdatnejšega mleka.		
Škatlja velja 70 kr., pol škatlje 35 kr.		
Pazi naj se na varstveno znamko in zahteva le Kwizdov Korneuburski živinored. prašek.	Glavna zaloga Okrožna lekarna Korneuburg pri Dunaju.	Dobiva se v vseh lekarneh in drogerijskih prodajal- nicah avstro- ogerskih.
331 20—19 II.		

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr.
Lapponi-ju g. lekarnarju G. Piccoltiju
v Ljubljani prirčno zahvalo za dolo-
slane jim stekleničice (22-7)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter
tudi mnogi drugi sloviti profe-
sorji in doktorji zapisujejo bo-
leham Piccoltijevo želodčno
tinkture, katera krepi želodec,
povečuje slast, pospešuje prebav-
ljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti po-
vzelju in točno izvršuje G. Piccolt
lekarnar pri „Angelu“ v
Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prvi sirup rastaplja
slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast
do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo
jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prijavajoči
obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fos-
forno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih
otročih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 30 kr. več
za zavijanje. 299 20—10

Svarilo! Svarimo pred po-
naredbami, ki se
pojavljajo pod enakimi ali podob-
nimi ime, a so vendar posvoji
sestavi in svojem učinku po-
polnoma različne od našega origi-
nalnega 26 let obstoječega pod-
fosfornasto kislega apneno-
železnega sirupa. Zahteva naj
te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno- železni
sirup. Pazi naj se tudi na to, da je sraven stoječa
oblastveno protokolirana varstvena znamka na
vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati
niti s nižjo ceno, niti s drugimi pretvezami, da bi
kupili kake ponaredbe! 27 20—20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 78 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Liniment. Capsici comp.

18—10 z lekarni Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 726 70-45

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

315 Predmeti in potrebščine za kavarne, sladčiarne,
krčmarje, sedlarje. Peronosporabrizgalke patent Schindler.